

OD REDAKCJI

Niniejszy numer „Teologia i Człowiek” – czasopisma naukowego naszego Wydziału dedykujemy Księdzu Prof. dr. hab. Zdzisławowi Pawlakowi z okazji 70. rocznicy urodzin. Przez tę skromną publikację pragniemy wyrazić nasz głęboki szacunek, szczerą wdzięczność i serdeczne podziękowanie za ofiarną pracę wychowawczą, naukową i dydaktyczną Księdza Profesora. Jako pracownicy Wydziału dołączamy w ten sposób do tych osób i środowisk, które dziękują Bogu za osobę Dostojnego Jubilata; za otrzymane od Niego dobro, doznana życzliwość i ofiarowaną pomoc. Życzymy, aby Zmartwychwstały Chrystus zachował Go i wspierał na dalsze długie lata w służbie swojemu Kościołowi.

Bogaty dział artykułów otwiera opracowanie ks. arcybiskupa Mariana Gołębiewskiego nt. oczekiwań mesjańskich w biblijnym Izraelu. Idea mesjanizmu w judaizmie wiąże się ściśle z ideą wybrania Izraela przez Boga. Wybór ten znalazł ukonkretnienie w przymierzu zwłaszcza na Synaju, kiedy to Izraelici zobowiązali się do przestrzegania Prawa. Od tego wydarzenia wokół Prawa koncentrowało się życie religijne i społeczne członków narodu wybranego, którzy za swoją wierność przykazaniom spodziewali się nagrody. Wydarzenia historyczne w wymiarze społecznym i osobiste doświadczenia w wymiarze indywidualnym pokazały, że przymierze rozumiane w kategoriach *do ut des* (zachowanie Prawa w zamian za błogosławieństwo) nie przynosiło oczekiwanego poziomu dobrobytu i szczęśliwości. Z jednej strony Izraelici łamali Prawo, z drugiej zaś nawet tych, którzy starali się je zachować, nie omijały nieszczęścia. Prosta teoria retribucji nie sprawdzała się. W takim właśnie klimacie zaczęto przesuwac realizację obietnic i błogosławieństwa Jahwe na nieokreśloną przyszłość i w takim też klimacie pojawiały się oczekiwania mesjańskie. Z biegiem cza-

sów oczekiwania te nasilały się coraz bardziej i pod pewnymi względami nabierały szerokich rozmiarów.

Biskup Ignacy Dec prezentuje w swoim artykule działalność naukową i duszpasterską ks. arcybiskupa Mariana Gołębiewskiego, metropolity wrocławskiego. Działalność ta jest szczególnym przykładem udanego łączenia katedry profesorskiej i katedry biskupiej, pracy naukowej z pracą duszpasterską. Należy przypuszczać, że posługę biskupią bardzo ułatwiły mu studia i działalność naukowo-dydaktyczna w dziedzinie nauk biblijnych.

Z kolei ks. biskup Bronisław Dembowski w swoim artykule recenzuje rozprawę habilitacyjną ks. dr hab. Zdzisława Pawlaka nt. neoscholastyki we Włocławku. Dzięki tej rozprawie możemy poznać przykłady uprawiania filozofii przez myślicieli włocławskich, którzy w różny sposób kontynuowali europejskie myślenie neoscholastyczne, zwłaszcza to, które powstawało na Uniwersytecie Łowańskim.

Zamieszczamy artykuł poświęcamy mistyce bł. Jana Pawła II. Siostra Zofia Zdybicka stwierdza w nim, że Jan Paweł II był mistykiem i dokonał głębokiej refleksji nad fundamentem i charakterem przeżyć mistycznych, wnosząc nowe akcenty w ich interpretacje. Swoim życiem i swoją refleksją ukazał dynamiczny, kreatywny charakter życia mistycznego. Jak świadczą liczni świadkowie Jego życia – pozostawał On zawsze w modlitewnym dialogu z Osobową Mądrością i Miłością. Modlitwę traktował jako działanie najważniejsze w każdym etapie swego życia, a szczególnie w okresie papieskim.

Polecamy artykuł Włodzimierza Tyburskiego, który wypowiada się nt. intelektualizmu etycznego w staropolskiej myśli moralnej. Myśl ta znajdowała się pod przemożnym wpływem arystotelizmu, co nie oznacza, że poszczególni myśliciele i pisarze zawsze niewolniczo trzymali się spuścizny Stagyryty. Z reguły przyznając się to tego, że rodowód swoich poglądów czerpią z jego myśli, przywoływali także idee o innej proveniencji.

Odsyłamy do artykułu ks. Jerzego Bagrowicza, który pisze nt. obecności/nieobecności religii w dyskursie pedagogicznym. Mówi się w nim o dramatycznych wyzwaniach, jakie dziś stają przed edukacją, a także o zagrożeniach, z którymi musi on się zmagać.

Z tematyki patrystycznej zamieszczamy artykuł ks. Tomasza Kaczmarka, który wypowiada się nt. męczeństwa za wiarę w ujęciu św. Augustyna, największego spośród zachodnich Ojców Kościoła, który tak samo stał się najbardziej znaczącym autorem i na polu teologii męczeństwa w Kościele starożytnym.

Z teologii moralnej proponujemy artykuł ks. Artura Niemiry, który ukazuje liturgię jako źródło chrześcijańskiego działania i zarazem wolności człowieka. Chrześcijańskie działanie, naśladowanie Chrystusa, moralna od-

powiedzialność zyskują swoje źródło w przeżywanej liturgii, ale również na liturgii weryfikuje się ich autentyzm.

Zachęcamy do artykułu ks. Mateusza Kierzkowskiego, który podejmuje zagadnienie rozumienia pracy w starożytnej myśli filozoficznej oraz tekstach Starego i Nowego Testamentu. Analiza tekstów Pisma Świętego na temat pracy prowadzi do wniosku, iż zasadnicze prawdy o człowieku, wytyczające linie jego bytowania na ziemi, zostały wypowiedziane w tajemnicy stworzenia.

Zagadnienie natury moralnej podejmuje w swoim opracowaniu ks. Jacek Szymański, który pisze o prawie do wynagrodzenia jako zasadzie życia społecznego. Praca ludzka, będąc obowiązkiem człowieka i powinnością wynikającą z nakazu Stwórcy, stanowi równocześnie źródło wielorakich uprawnień. Do nich należy prawo do godziwego wynagrodzenia, które stanowi fundamentalną zasadę życia społecznego.

Z problematyki ekumenicznej polecamy artykuł ks. Wojciecha Hanca nt. ekumenicznych aspektów apostołskości Kościoła w ujęciu „Kościołów Siostrzanych”. Na uwagę zasługuje fakt uznania przez te Kościoły apostołskości jako jednej z istotnych cech Chrystusowego Kościoła.

Odsyłamy do artykuł ks. Kazimierza Skoczylasa, który wypowiada się na aktualny i złożony temat wychowania chrześcijańskiego wobec kultury indywidualizmu. Chrześcijaństwo wychowuje człowieka do życia we wspólnocie z innymi, do akceptacji drugiego człowieka. Tymczasem indywidualizm w imię autonomii siebie prowokuje osoby do budowania płytkich relacji z innymi.

Tematykę biblijną podejmuje ks. Stanisław Jankowski w artykule zatytułowanym „Zderzenie czy spotkanie dwóch kultur?”

Proponujemy artykuł ks. Janusza Szulista dotyczący aktualnej problematyki o rodzinie: „Służba rodzinie w ramach chrześcijańskiej koncepcji państwa”.

Aktualne zagadnienie z zakresu Prawa kanonicznego przedstawia artykuł ks. Janusza Gręźlikowskiego, który ukazuje realizację prawa do dobrego imienia i ochrony własnej intymności w Kościele w świetle uregulowań ustawy i instrukcji o ochronie danych osobowych.

Na zakończenie niniejszego tomu zamieszczamy artykuł ks. Witolda Kujawskiego z zakresu historii Kościoła, który pisze o stratach terytorialnych diecezji wrocławskiej w następstwie bulli cyrkumskrypcyjnej *Vixdum Poloniae unitas* z 1925 roku.

Zachęcamy także do lektury działu sprawozdań, informacji i recenzji.

Ks. Krzysztof Konecki